

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W KRAKOWIE

RKR-411-2/13/DN-36/13

Kraków, dn. 20 grudnia 2013 r.

DECYZJA Nr RKR - 41/2013

Stosownie do treści przepisów art. 33 ust. 6 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.)* i § 1 pkt 4 oraz § 2 pkt 3 *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887)*,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 11 ust. 1 i ust. 2 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 tej ustawy **praktykę**, polegającą na nadużywaniu przez Aeroklub Nowy Targ Terenowa Jednostka Organizacyjna Aeroklubu Polskiego w Nowym Targu pozycji dominującej na lokalnym rynku udostępniania lotniska w Nowym Targu, polegającego na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na lokalnym rynku świadczenia usług szkoleń spadochronowych i skoków spadochronowych na lotnisku w Nowym Targu, poprzez zawarcie z jednym przedsiębiorcą umowy o korzystanie z ww. lotniska w celu świadczenia ww. usług, zawierającej klauzulę wyłączności na świadczenie tych usług,
i stwierdza się zaniechania jej stosowania z dniem 1 stycznia 2013 r.

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 *ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego(t.j. Dz.U. z 2013, poz. 267)* w związku z art. 83 *ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* **obciąża się przedsiębiorcę kosztami niniejszego postępowania antymonopolowego** oraz zobowiązuje się ww. przedsiębiorcę Aeroklub Nowy Targ Terenowa Jednostka Organizacyjna Aeroklubu Polskiego w Nowym Targu do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania **w kwocie 68,40 PLN** (słownie: sześćdziesiąt osiem złotych czterdzieści groszy), **w terminie 14 dni** od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

U z a s a d n i e n i e

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura UOKiK w Krakowie (dalej: „Prezes UOKiK”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku z działaniami Aeroklubu Nowy Targ w zakresie

zarządzania lotniskiem w Nowym Targu mogło dojść do naruszenia przepisów *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.)*, dalej „ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”, uzasadniającego wszczęcie postępowania antymonopolowego.

Powyższe postępowanie zostało wszczęte na skutek zawiadomienia przedsiębiorców Anny Kempys oraz Gabriela Batkiewicza Sky Fun s.c. z siedzibą w Nowym Targu (dalej „Zawiadamiający”), świadczących usługi w zakresie działalności spadochronowej. Przedsiębiorcy ci prowadzili działalność spadochronową na lotnisku w Nowym Targu na mocy umowy zawartej z lokalnym Aeroklubem zawartej w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązującej do dnia 31 grudnia 2011 r. Zawiadamiający podali, iż w 2011 r. nabyli prawo wieczystego użytkowania nieruchomości składającej się z działek położonych wówczas na obszarze lotniska w Nowym Targu, z zamiarem realizacji inwestycji polegającej na budowie centrum szkoleń spadochronowych. Wskazana wyżej nieruchomość została wcześniej wydzielona przez Aeroklub Polska z terenu lotniska w celu sprzedaży, sprzedana przedsiębiorcy budowlanemu, od którego z kolei została nabyta przez Zawiadamiających. Zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, nabyta w powyższym trybie nieruchomość położona jest na terenie KL2 – teren komunikacji lotniczej. Szczegółowe ustalenia planu dla ww. nieruchomości określają jej przeznaczenie jako tereny lotniska wykorzystywane dla potrzeb lotnictwa cywilnego, w tym małej komunikacji lotniczej, szkolenia i sportu oraz lotnictwa dyspozycyjnego (ratownictwo medyczne, lotnictwo państwowe). Na tym terenie dopuszcza się również lokalizację usług komercyjnych towarzyszących przeznaczeniu podstawowemu, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg wewnętrznych, obiektów i urządzeń obsługi lotniska. Zawiadamiający uzyskali pozytywną opinię Burmistrza Miasta Nowy Targ na budowę centrum szkolenia spadochronowego (budynek administracyjny z zapleczem hotelowym i gastronomicznym, hangar). W związku z powyższym Zawiadamiający podjęli starania o zawarcie z Aeroklubem Nowy Targ stosownej umowy na mocy, której uzyskają dostęp do części operacyjnej miejscowego lotniska. Zawiadamiający wskazali, iż Aeroklub Nowy Targ przez okres ok. roku unikał określenia zasad dostępu do części operacyjnej lotniska w Nowym Targu. Podali również, iż Aeroklub Nowy Targ przeprowadził konkurs na wynajem spadochroniarni z zagwarantowanym dostępem do części operacyjnej lotniska, który rozstrzygnął w ten sposób, że wybrany został przedsiębiorca oferujący niższą stawkę najmu niż Zawiadamiający. Efektem powyższego było zawarcie przez Aeroklub Nowy Targ z wybranym oferentem umowy o korzystanie z ww. lotniska w celu świadczenia usług spadochronowych, zawierającej klauzulę wyłączności na świadczenie tych usług.

Zawiadamiający podkreślili, iż na terenie województwa małopolskiego lotnisko w Nowym Targu jest praktycznie jedynym, na którym nie występują przeszkody natury technicznej w swobodnym wykonywaniu skoków spadochronowych. Na pozostałych lotniskach albo nie wykonuje się skoków spadochronowych (jak lotniska Kraków-Balice, Łososina), albo występują ograniczenia wynikające z dużego ruchu lotniczego pasażerskiego odbywającego się w pobliżu (lotnisko Kraków-Pobiednik). Jednocześnie Zawiadamiający wskazali, iż ich firma ma siedzibę w Nowym Targu i z powodu braku możliwości prowadzenia działalności na lokalnym lotnisku, świadczą swoje usługi na lotnisku w Bielsku-Białej. Działalność ta jednak jest istotnie ograniczona, ponieważ z uwagi na odległość pomiędzy Nowym Targiem a Bielskiem-Białą, wykonują swą działalność tylko w weekendy.

Uwzględniając ustalenia poczynione w toku postępowania wyjaśniającego, postanowieniem nr RKR-9/2013 z dnia 21 stycznia 2013 r. (karty nr 1-5 w aktach sprawy), Prezes UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko przedsiębiorcy Aeroklub Nowy Targ Terenowa Jednostka Organizacyjna Aeroklubu Polskiego w Nowym Targu (dalej:

„Aeroklub Nowy Targ”) pod zarzutem nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku udostępniania lotniska w Nowym Targu.

Postanowieniem Nr RKR-10/2013 z dnia 21 stycznia 2013 r. zaliczono w poczet przedmiotowego postępowania administracyjnego dowody uzyskane w uprzednio przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym (karty nr 6-184 w aktach sprawy), o czym Aeroklub Nowy Targ został poinformowany zgodnie z art. 73 ust. 6 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* (pismo: karty nr 185-186 w aktach sprawy).

Ustosunkowując się do postawionego zarzutu (karty nr 192-194, 196-252) Aeroklub Nowy Targ w pierwszej kolejności zwrócił uwagę, iż lotnisko którym zarządza winno być, kwalifikowane zgodnie z art. 54 ust. 3 *ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 933)* – zwanej dalej „Prawem lotniczym” - tj. jako lotnisko użytku wyłącznego, a zatem takie, które wykorzystywane jest przez zarządzającego lotniskiem, użytkowników lotniska wymienionych w dokumentacji rejestrowej oraz podmioty, którym zarządzający lotniskiem zezwolił na korzystanie z niego. W ocenie Aeroklubu Nowy Targ rozróżnienie dokonane w art. 54 ust. 4 *Prawa lotniczego* wskazuje, że zarządzający lotniskiem użytku niepublicznego (wyłącznego) jest nie tylko uprawniony ale i obowiązany do autonomicznego wyrażania zgody na korzystanie z infrastruktury lotniska. Zarządzający lotniskiem jako uprawniony do podejmowania autonomicznych decyzji co do dopuszczenia lub odmowy dopuszczenia podmiotów do korzystania z lotniska, nie jest zobowiązany do zawierania jakichkolwiek umów o udostępnianie zarządzanego przez siebie obiektu. Aeroklub podkreślił w tym miejscu, iż ustawodawca nałożył na zarządcę lotniska użytku wyłącznego jedynie obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa korzystającym z lotniska, a zatem kryterium bezpieczeństwa jest jedynym ustawowo usankcjonowanym odniesieniem dla działalności zarządcy.

Ponadto, Aeroklub zwrócił uwagę, iż *Prawo lotnicze* wprowadza mechanizmy mające chronić zasady otwartości i konkurencyjności w odniesieniu do lotnisk użytku publicznego. Lotnisk użytku wyłącznego nie obejmuje powyższa ani nawet podobna regulacja. Z powyższego Aeroklub wywodzi, iż zarządca lotniska użytku wyłącznego nie ma obowiązku zapewnienia dostępu do infrastruktury lotniskowej jakimkolwiek podmiotowi jak i nie ma obowiązku zachowania równości w traktowaniu podmiotów korzystających z lotniska.

Aeroklub Nowy Targ wskazał, iż wobec założenia udostępnienia lotniska wyłącznie jednemu podmiotowi komercyjnemu z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa eksploatacji lotniska, wprowadzenie do umowy z tym podmiotem klauzuli wyłączności stanowi jedynie zobowiązaniowe usankcjonowanie przewidywanego sposobu eksploatacji. Aeroklub Nowy Targ podał również, iż jedynym podmiotem ubiegającym się o trwałe uregulowanie dostępu do lotniska była spółka Sky Fun (Zawiadamiający), oraz że Aeroklub miał wątpliwości co do dalszej współpracy z tym podmiotem wynikające z dotychczasowych złych doświadczeń.

Niezależnie od powyższego Aeroklub Nowy Targ podniósł, iż nawet gdyby uznać odpłatne udostępnianie lotniska użytku wyłącznego za osobny rynek, na którym należy zachować zasady konkurencji, Prezes UOKiK błędnie określił rynek właściwy w sprawie. Usługi szkoleń i skoków spadochronowych nie są usługami powszechnymi, stanowią usługę niszową adresowaną do konsumentów o określonym profilu. Udostępnianie tej usługi jest, ze względów technicznych, ograniczone. Tym samym odbiorcy tych usług są świadomi konieczności udania się w miejsca, gdzie te usługi są świadczone. Z kolei usługodawcy gotowi są na świadczenie usług w kilku miejscach regionu, spełniających techniczne wymagania. Świadczy o tym działalność spółki Sky Fun, zarejestrowanej w Nowym Targu, a świadczącej usługi w Bielsku-Białej oraz w Zakopanem.

Aeroklub Nowy Targ podkreślił, że wykonywanie skoków spadochronowych, także i szkoleniowych, możliwe jest nie tylko z pokładu samolotu, ale i z innych obiektów latających np. helikopterów czy balonów, przy czym do dokonywania startów i przelotów balonowych lub helikopterowych nie jest konieczny dostęp do infrastruktury lotniskowej (pasa startowego). W ocenie Aeroklubu korzystanie z innych statków powietrznych nie wpływa na jakość świadczonych usług spadochroniarskich i jednocześnie może stanowić substytut usługi wykonywanej samolotem. Z tego powodu Aeroklub uznał, iż rynkiem właściwy dla przedmiotowej sprawy w ujęciu produktowym winien być hipotetyczny rynek dostępu do usługi infrastruktury lotniska/ładowiska (pas startowy) dla podmiotów świadczących usługi spadochroniarskie, jako rynek określony jak najwężej. Winien on również obejmować świadczenie dostępu do startów balonowych.

Aeroklub Nowy Targ nie zgodził się ze stanowiskiem Prezesa UOKiK w kwestii geograficznego ograniczenia rynku właściwego do lotniska w Nowym Targu. W ocenie Aeroklubu przyjęcie ograniczenia odległościowego jest rażąco niskie. Aeroklub wskazał, iż przy obecnym stanie techniki i infrastruktury drogowej odległość 95 km (lotnisko Żar), 90 km (lotnisko Łososina Dolna) czy 111 km (lotnisko Bielsko-Biała) nie stanowi odległości znacznej, utrudniającej przepływ usług.

Jednocześnie Aeroklub Nowy Targ podniósł, iż przy określaniu rynku właściwego nie wzięto pod uwagę istniejących lotnisk niezarejestrowanych (dla rozróżnienia zwanych ładowiskami), na których wykonywane są operacje startu i lądowania oraz możliwe jest wykonywanie usług spadochronowych. W tym miejscu jako przykład Aeroklub wskazał ładowisko w Zakopanem, oddalone od Nowego Targu o ok. 22 km. Ładowisko to, w bezpośrednim sąsiedztwie Tatr, jest istotne również z powodu możliwości wykonywania na nim startów przez helikoptery i/lub balony w celu wykonywania skoków spadochronowych (z możliwości tej korzysta spółka Sky Fun). Jako alternatywne dla lotniska w Nowym Targu Aeroklub wskazał ładowisko w Suchej Beskidzkiej (odległe o ok. 53 km), w Jasiennej koło Nowego Sącza i w Myślenicach (ok. 54 km). Aeroklub podkreślił, iż wskazane ładowiska udostępniają tę samą usługę co lotnisko w Nowym Targu. Dla świadczenia usługi innej niż przewóz pasażerski, dla którego konieczna jest rozbudowana infrastruktura, wielkość lotniska nie ma wpływu na jego atrakcyjność dla potencjalnych spadochroniarzy, bowiem w celu wykonywania usług konieczne jest udostępnienie wyłącznie pasa startowego oraz czasu wymaganego do przeprowadzenia operacji startu i lądowania. Dodatkowe zaplecze nie jest ani wymagane, ani konieczne.

Odnosząc się do podniesionego argumentu walorów widokowych lotniska w Nowym Targu Aeroklub wskazał, iż panoramę Tatr podziwiać można również korzystając z lotniska w Popradzie (Słowacja), Bielsku-Białej i lotniska Żar, czy też z wyżej wskazanych ładowisk w Zakopanem, Suchej Beskidzkiej i Myślenicach.

Dodatkowo Aeroklub zwrócił uwagę na okoliczność usankcjonowaną w art. 93 ust. 6 *Prawa lotniczego*, z którego wynika, iż każda nieruchomość może być legalnie wykorzystywana do operacji startów i lądowań nie częściej niż 14 dni w ciągu 12 miesięcy. Ustawodawca nie określa tu ilości wykonywanych operacji, posługując się wyłącznie określeniem ilości dni. W ocenie Aeroklubu oznacza to, że podmiot uprawniony do świadczenia usług spadochronowych może świadczyć te usługi na każdej nieruchomości, pod warunkiem posiadania zgody właściciela.

Powyższe względy Aeroklub uznaje za zmieniające w sposób istotny jego udział, a tym samym pozycję na rynku właściwym dla przedmiotowej sprawy.

Uznając, iż Prezes UOKiK zbyt wąsko określił rynek właściwy w sprawie, Aeroklub Nowy Targ stwierdził, iż rynek ten winien być określony jako hipotetyczny rynek dostępu do usług infrastruktury lotniska/lądowiska (pas startowy) dla podmiotów świadczących usługi spadochroniarskie. Winien też obejmować substytut wykonywania lotów samolotowych w postaci lotów balonowych i helikopterowych. Geograficznie zaś, rynek ten winien obejmować (z uwagi na wysokie możliwości mobilne klientów), dostęp do usług lotniskowych w promieniu co najmniej 120 km od Nowego Targu.

Aeroklub uznał za istotne w sprawie również brak skomplikowanych wymagań stawianych przez ustawodawcę w organizacji i uzyskaniu rejestracji lotniska. Fakt istnienia lotniska w Nowym Targu nie przekreśla możliwości utworzenia drugiego w tej samej miejscowości, jak i w innych, najbliższych położonych.

W dalszej części Aeroklub obszernie przedstawił historię współpracy ze spółką Sky Fun, podkreślając, iż współpraca ta nie układała się dobrze, a w efekcie nie można było uznać spółki za wiarygodnego partnera. Aeroklub wskazał w tym miejscu, iż spółka Sky Fun w sposób lekceważący podeszła do procedur konkursu na dzierżawę pomieszczeń spadochroniarni i określonej powierzchni lotniska z przeznaczeniem na prowadzenie działalności spadochronowej, poprzez złożenie w drugim konkursie niższej oferty niż w pierwszym. W tym stanie rzeczy Aeroklub podjął rozmowy z wolnej ręki z podmiotem składającym wyższą ofertę. Aeroklub podkreślił również, iż nigdy nie składał oświadczeń i nie zobowiązywał się do długotrwałego udostępniania lotniska spółce Sky Fun. Zwrócił również uwagę, że w czasie prowadzenia rozmów z właścicielami spółki Sky Fun, podmiot ten nie posiadał uprawnień do świadczenia usług spadochronowych. Zdaniem Aeroklubu, powyższe oznacza, że w przedmiotowej sprawie nie mogło dojść do działań mających na celu blokowanie dostępu do rynku właściwego.

Aeroklub wskazał również, iż z uwagi na brak możliwości osiągnięcia porozumienia ze spółką Sky Fun oraz brak chęci na wiązanie się z nią długoterminową umową, zdecydował zakończyć rokowania ze spółką poprzez zamieszczenie w umowie z innym przedsiębiorcą klauzuli wyłączności. Aeroklub podkreślił, iż w jego ocenie użycie klauzuli wyłączności było najprostszym i najskuteczniejszym sposobem na zakończenie rozmów ze spółką Sky Fun i podał, iż był to jedynie wybieg marketingowy.

Aeroklub zwrócił uwagę, iż jeżeli spółka Sky Fun upatruje w jego działalności bądź działalności innego przedsiębiorcy przejawów nieuczciwej konkurencji, ma możliwość dochodzenia swych praw na drodze sądowej na podstawie norm wynikających z *ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. Nr 47 poz. 211 ze zm.)*, a złożenie zawiadomienia do Prezesa UOKiK ma cechy próby zastraszania Aeroklubu i zmuszenia go do współpracy. W ocenie Aeroklubu Nowy Targ przedmiotowe postępowanie antymonopolowe prowadzone jest w interesie Zawiadamiającego, a nie w interesie publicznym.

Ostatecznie Aeroklub odniósł się do klauzuli wyłączności zastosowanej w umowie dzierżawy zawartej z innym przedsiębiorcą, podkreślając, iż jest to wyłącznie zobowiązanie umowne, o charakterze obligacyjnym. Tym samym zarządca lotniska nie wyzbywa się prawa do dopuszczenia innego operatora do wykonywania określonej usługi, a zobowiązuje się wyłącznie do nie wykonywania tego, ponosząc przed kontrahentem odpowiedzialność odszkodowawczą. W umowie brak jest klauzul określających taką odpowiedzialność, a zatem Aeroklub odpowiada więc na zasadach ogólnych prawa cywilnego, gdzie zobowiązany jest pokryć wyrządzoną szkodę. W tym miejscu Aeroklub wskazał, iż w lipcu i sierpniu 2012 r., a zatem w czasie obowiązywania ww. umowy, prowadził rozmowy dotyczące udostępnienia

lotniska Nowy Targ do świadczenia usług spadochronowych z trzecim przedsiębiorcą. Ostatecznie, przedsiębiorca ten zrezygnował z możliwości korzystania z lotniska Aeroklubu i z powodu braku innych chętnych, w roku 2012 usługi spadochronowe na lotnisku w Nowym Targu świadczył jedynie przedsiębiorca, z którym Aeroklub zawarł umowę.

Pismem z dnia 1 sierpnia 2013 r. Prezes UOKiK zawiadomił Aeroklub Nowy Targ o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz możliwości zapoznania się z aktami sprawy (karta nr 304), który z przysługującego prawa skorzystał w dniu 13 sierpnia 2013 r.

W związku z koniecznością uzupełnienia zebranych informacji, Prezes UOKiK wznowił zbieranie materiału dowodowego w sprawie, o czym powiadomił Aeroklub Nowy Targ pismem z dnia 30 września 2013 r. (karta nr 306).

Pismem z dnia 06 grudnia 2013 r. Prezes UOKiK zawiadomił Aeroklub Nowy Targ o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz możliwości zapoznania się z aktami sprawy (karta nr 334), który z przysługującego prawa skorzystał w dniu 17 grudnia 2013 r.

Prezes UOKiK ustalił, co następuje:

Aeroklub Nowy Targ jest Terenową Jednostką Organizacyjną Aeroklubu Polskiego. Został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym pod Nr 0000041770 (karty nr 98-103 w aktach sprawy) i prowadzi działalność statutową polegającą m.in. na działalności klubów sportowych, transporcie lotniczym pasażerskim i towarów, wynajmie i dzierżawie środków transportu lotniczego, działalności usługowej wspomagającej transport lotniczy, działalności obiektów sportowych i pozostałej działalności związanej ze sportem, rozrywką i rekreacją.

Wspomniane wyżej lotnisko, położone w miejscowości Nowy Targ, wpisane zostało do rejestru lotnisk cywilnych prowadzanego przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod numerem rejestracyjnym EPNT¹. Jako podmiot zarządzający tym lotniskiem figuruje Aeroklub Polski, który przekazał uprawnienia do zarządzania i eksploatacji ww. lotniskiem Aeroklubowi Nowy Targ *Umową o Zarząd* z dnia 4 kwietnia 2008 r. (karty nr 111-114) oraz *Umową o Zarządzanie* z dnia 13 kwietnia 2010 r. (karty nr104-110).

Do prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług szkoleń i skoków spadochronowych niezbędne jest spełnienie kilku warunków, jak: umiejętności kadry potwierdzone stosownymi certyfikatami, możliwości inwestycyjne związane z pozyskaniem sprzętu spadochronowego wraz ze sprzętem uzupełniającym (np. kombinezony), pozyskaniem samolotu/samolotów (zakup, dzierżawa) oraz dostęp do infrastruktury lotniska (możliwość korzystania z pasa startowego, hangaru, pomieszczenia do składania i przechowywania sprzętu spadochronowego oraz udogodnienia dla klientów (np. toalety, punkty gastronomiczne). A zatem, dostęp do lotniska stanowi jeden z kluczowych elementów warunkujących prowadzenie ww. działalności. W praktyce, dostęp ten możliwy jest na dwa sposoby. Jednym z nich jest posiadanie własnego lotniska, jednakże koszt nabycia istniejącego bądź budowa nowego, stanowi, co wyżej wykazano, istotną barierę. Drugą możliwością jest odpłatna dzierżawa.

W przedmiotowej sprawie zastosowanie mają m.in. przepisy ww. *ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze*. Art. 54 ust. 1 tej ustawy klasyfikuje lotniska na dwie podstawowe kategorie. Pierwszą z nich stanowią lotniska użytku publicznego określone w art. 54 ust. 2 ww. ustawy jako lotniska otwarte dla wszystkich statków powietrznych

¹ źródło: oficjalna strona internetowa Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego www.ulc.gov.pl

w terminach i godzinach ustalonych przez zarządzającego danym lotniskiem i podanych do publicznej wiadomości. W praktyce na lotniskach użytku publicznego działają przede wszystkim porty lotnicze obsługujące regularny ruch pasażerski i lotniczy przewóz towarów. Lotniska te podlegają bardzo surowym wymogom dotyczącym zapewnienia bezpieczeństwa. Drugą kategorię stanowią lotniska użytku wyłącznego. Zgodnie z art. 54 ust. 3 ustawy lotniskiem użytku wyłącznego jest lotnisko wykorzystywane przez zarządzającego tym lotniskiem, użytkowników lotniska wymienionych w dokumentacji rejestracyjnej tego lotniska oraz za zgodą zarządzającego lotniskiem - przez innych użytkowników lotniska. Najczęściej są to lotniska niewielkie, o znaczeniu lokalnym, wykorzystywane do celów sportowo-rekreacyjnych.

Lotnisko w Nowym Targu należy do kategorii lotnisk użytku wyłącznego, o której mowa w art. 54 ust. 3 ww. ustawy, a zatem użytkownikami tego lotniska, poza Aeroklubem Nowy Targ, mogą być podmioty widniejące w dokumentacji rejestracyjnej tego lotniska, a także podmioty, które uzyskały stosowną zgodę ww. Aeroklubu.

W 2011 r. Aeroklub Nowy Targ wydzierżawił przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Sky Fun s.c. budynek spadochroniarni na terenie lotniska. Na mocy umowy dzierżawy z dnia 16 czerwca 2011 r. (karty nr 126-129), wraz z możliwością korzystania z ww. budynku, dzierżawca uzyskał dostęp do części operacyjnej lotniska w celu prowadzenia szkoleń spadochronowych i organizacji skoków spadochronowych. Zgodnie z oświadczeniem Zawiadamiających, w praktyce, większość ich dochodów pochodziła z organizacji skoków tandemowych, wykonywanych przez pasażera wraz z instruktorem na jednym, specjalistycznym spadochronie. Wskazana wyżej umowa została zawarta na czas określony i wygasła 31 grudnia 2011 r.

Aeroklub Nowy Targ nie prowadzi działalności związanej z organizacją i prowadzeniem skoków spadochronowych.

Pismem z dnia 28 czerwca 2011 r. (karta nr 150) spółka Sky Fun wystąpiła do Aeroklubu Nowy Targ z wnioskiem o uregulowanie dostępu do części operacyjnej lotniska, jako warunku niezbędnego do funkcjonowania centrum szkolenia spadochronowego. Z uwagi na niemożność uzyskania jednoznacznego stanowiska Aeroklubu Nowy Targ, wspólnicy firmy Sky Fun wielokrotnie ponawiali swój wniosek. Korespondencja w powyższej sprawie trwała do końca kwietnia 2012 r. (karty nr 151-174).

W dniu 17 listopada 2011 r. Aeroklub Nowy Targ ogłosił na swojej stronie internetowej konkurs na dzierżawę pomieszczeń spadochroniarni i określonej powierzchni lotniska z przeznaczeniem na prowadzenie działalności spadochronowej (karty nr 60-62). Oferta przewidywała zawarcie z wyłonionym oferentem umowy obowiązującej do końca 2012 r. z możliwością przedłużenia na okres 3 lat. Do konkursu przystąpił tylko jeden oferent tj. spółka Sky Fun. Zgodnie z treścią Protokołu z zebrania Komisji Konkursowej z dnia 01 lutego 2012 r. (karta nr 39) Komisja ustaliła cenę minimalną, przy czym wysokość tej ceny nie została wskazana w tym dokumencie. Zgodnie z ww. Protokołem konkurs nie został rozstrzygnięty z powodu nie spełnienia przez oferenta kryterium ceny minimalnej.

Kolejny konkurs na dzierżawę pomieszczeń spadochroniarni i określonej powierzchni lotniska z przeznaczeniem na prowadzenie działalności spadochronowej Aeroklub Nowy Targ ogłosił w dniu 01 marca 2012 r. (karty nr 67 – 69). W treści ogłoszenia zamieszczono informację, iż Aeroklub Nowy Targ dopuszcza możliwość negocjacji na etapie sporządzania umowy w celu zapewnienia wyłączności w prowadzeniu działalności spadochronowej na przedmiotowym lotnisku. W ramach tego konkursu oferty złożyło dwóch przedsiębiorców, tj. spółka Sky Fun, której oferta kwotowa była niższa niż poprzednia, oraz przedsiębiorca prowadzący działalność pod nazwą Szkoła Spadochronowa „Skoczek” z siedzibą w Nowym Targu, przy czym jego oferta kwotowa była wyższa niż Sky Fun w ramach tego konkursu,

natomiast niższa niż oferta Sky Fun, w poprzednim, nierozstrzygniętym konkursie. Zgodnie z treścią Protokołu z zebrania Komisji Konkursowej Aeroklubu Nowy Targ z dnia 17 kwietnia 2012 r. (karta nr 42) Komisja ustaliła cenę minimalną, przy czym jej wysokość została podana w Protokole. Z zapisów Protokołu wynika, że również ten konkurs nie został rozstrzygnięty z powodu nie spełnienia przez oferentów kryterium ceny minimalnej.

W dniu 26 kwietnia 2012 r. Aeroklub Nowy Targ zawarł ze Szkołą Spadochronową „Skoczek” *Umowę o współpracy* (karty nr 43–50). Umowa przewiduje, iż zakres współpracy obejmuje wykonywanie na terenie lotniska w Nowym Targu przez firmę „Skoczek” usług w zakresie skoków spadochronowych tandemowych oraz treningowych, a także szkoleń spadochronowych (pkt B Umowy).

Ponadto, w ww. Umowie zawarto klauzulę wyłączności: Aeroklub Nowy Targ zobowiązał się, że nie będzie wyrażał innym przedsiębiorcom zgody na korzystanie z lotniska w zakresie objętym Umową w okresie jej obowiązywania (pkt C.3 Umowy).

Umowa została zawarta na czas oznaczony od 1 maja 2012 r. do 31 grudnia 2012 r.

W toku postępowania antymonopolowego Aeroklub Nowy Targ poinformował, iż pismem z dnia 20 lipca 2012 r. (karta nr 226) przedsiębiorca Piotr Jafernik prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „NORMAL” zwrócił się do Aeroklubu z ofertą współpracy w zakresie usług spadochronowych przy wykorzystaniu lotniska w Nowym Targu. Przedsiębiorca ten prowadzi m.in. usługi wynajmu statków powietrznych (w tym Aeroklubowi i firmie „Skoczek”) oraz prowadzi szkolenia samolotowe i śmigłowcowe do licencji turystycznej i zawodowej. W chwili składania oferty firma „NORMAL” nie świadczyła usług w zakresie skoków i szkoleń spadochronowych. W odpowiedzi na ofertę Aeroklub Nowy Targ przeprowadził z oferentem negocjacje, w wyniku których stwierdzono możliwość współpracy. Szczegóły ustaleń zawarto w Protokole z dnia 4 sierpnia 2012 r. (karta nr 228). Pismem z dnia 04 sierpnia 2012 r. (karta nr 229) właściciel firmy „NORMAL” poinformował o wycofaniu się z dalszych negocjacji. W toku przedmiotowego postępowania antymonopolowego ww. przedsiębiorca wyjaśnił, iż składając ofertę zamierzał rozszerzyć zakres swojej działalności. Dokonując wstępnych ustaleń i analizy uznał, że jego oferta skierowana do klientów w sezonie letnim nie zapewni możliwości stałego utrzymania samolotu w Nowym Targu, dojazdu lub utrzymania na miejscu obsługi a także wypracowania zysku. Wziął również pod uwagę brak możliwości odpowiedniego zabezpieczenia samolotu w hangarze (karta nr 268).

W dniu 01 kwietnia 2013 r. Aeroklub Nowy Targ zawarł ze Szkołą Spadochronową „Skoczek” kolejną *Umowę o współpracy* (karty nr 281–288). Podobnie jak pierwsza umowa, również aktualna przewiduje, iż zakres współpracy obejmuje wykonywanie na terenie lotniska w Nowym Targu przez firmę „Skoczek” usług w zakresie skoków spadochronowych tandemowych oraz treningowych, a także szkoleń spadochronowych (pkt B Umowy).

Powyższa umowa nie zawiera klauzuli wyłączności, a została zawarta na czas oznaczony od 1 kwietnia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r.

Pismem z dnia 27 maja 2013 r. Aeroklub Nowy Targ przedłożył kopię porozumienia zawartego z Urszulą Wawryszuk, właścicielką firmy SkyDive-Club 3miasto (karty nr 290–292). Wskazany przedsiębiorca prowadzi działalność m.in. w zakresie skoków spadochronowych przy użyciu samolotu wynajętego (podobnie jak firma „Skoczek”) od firmy „NORMAL”. Na mocy ww. porozumienia Aeroklub Nowy Targ zobowiązał się udostępnić firmie SkyDive-Club 3miasto wydzielone miejsce na lotnisku dla wykonywania działalności spadochronowej, w szczególności do wykonywania skoków spadochronowych tandemowych, szkoleń spadochronowych oraz treningów skoków spadochronowych (§ 1 ust. 1 ww. porozumienia). Ponadto firma SkyDive-Club 3miasto uzyskała stały dostęp do

wydzielonego na lotnisku miejsca pod namioty do układania, przyczepę-biuro, przenośne toalety oraz samolot z zastrzeżeniem korzystania z powyższego w uzgodnieniu z Aeroklubem Nowy Targ.

Powyższą umowę zawarto na czas określony od dnia 24 maja 2013 r. do 2 czerwca 2013 r.

W toku przedmiotowego postępowania Prezes UOKiK przeprowadził badania ankietowe, które objęło najbliższe, porównywalne do zlokalizowanego w Nowym Targu, lotniska oraz przedsiębiorców prowadzących na tych lotniskach regularną działalność w zakresie szkoleń i skoków spadochronowych. W oparciu o powyższe ustalono, iż najbliższymi i porównywalnymi do lotniska w Nowym Targu są lotniska zlokalizowane: w Łososinie Dolnej k/Nowego Sącza (ok. 86 km od Nowego Targu), u stóp Góry Żar w Międzybrodziu (ok. 95 km) i w Aleksandrowicach k/Bielsko-Białej (ok. 114 km)².

Lotnisko w Łososinie Dolnej zlokalizowane jest na pograniczu Beskidu Wyspowego i Pogórza Rożnowskiego. Lotnisko należy do lokalnego Oddziału Aeroklubu Polskiego. Na lotnisku nie ma możliwości hangarowania samolotów³. Miejscowy Aeroklub prowadzi na lotnisku m.in. działalność szkoleń szybowcowych i samolotowych. Na lotnisku w Łososinie Dolnej nie jest prowadzona regularna działalność szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych ani przez Aeroklub, ani przez przedsiębiorców zewnętrznych. Zgodnie z oświadczeniem lokalnego Aeroklubu, dotychczas żaden z przedsiębiorców nie zwracał się o udostępnienie lotniska w celu prowadzenia ww. działalności.

Lotnisko Żar usytuowane jest u stóp Góry Żar w Międzybrodziu Żywieckim (wschodnia część Beskidu Małego). Lotnisko posiada krótki (400m) pas i - z uwagi na specyfikę położenia – ograniczone możliwości podejść (lądowanie „pod stok”)⁴. Użytkownikiem lotniska jest Górską Szkoła Szybowcowa Aeroklubu Polskiego „ŻAR”. Zarówno użytkownik lotniska jak i przedsiębiorcy zewnętrzni nie prowadzą na lotnisku regularnie ani też okazjonalnie działalności usługowej w zakresie spadochronowych szkoleń i skoków tandemowych. W ocenie GSS AP „ŻAR”, przyczynami braku zainteresowania prowadzeniem tej działalności na lokalnym lotnisku są:

- duże nachylenie pasa startowego i lądowań,
- sąsiedztwo rzeki Soły i Jeziora Międzybrodzkiego, które stanowią duże utrudnienie w organizacji skoków – konieczność dysponowania dodatkowym zabezpieczeniem na wodzie,
- sąsiedztwo linii średniego napięcia;
- panujący w okolicy duży ruch paralotniarzy.

Lotnisko Bielsko-Biała położone jest w bielskiej dzielnicy Aleksandrowice. Lotnisko należy do Aeroklubu Bielsko-Bialskiego. Na lotnisku regularne usługi skoków i szkoleń spadochronowych świadczą, na mocy stosownej umowy zawartej z Aeroklubem, przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Sky Fun s.c. Ponadto, z lotniska Bielsko-Biała korzystają w powyższym zakresie właściciel lotniska t.j. Aeroklub Bielsko Bialski, a także inne podmioty, przy czym ich działalność ma charakter jednostkowy, okazjonalny, związany najczęściej z organizowanymi na lotnisku imprezami okolicznościowymi.

² źródło: odległości drogowe określone za pomocą wyszukiwarki Google Earth

³ źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Lotnisko_Nowy_S%C4%85cz-%C5%81ososina_Dolna

⁴ źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Lotnisko_%C5%BBar

Z powyższych danych wynika, iż w regionie Podhala oraz w okolicy funkcjonują aktualnie dwa lotniska, na których prowadzona jest regularna, komercyjna działalność, polegająca na świadczeniu usług szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych, tj. lotnisko w Nowym Targu, na którym działa firma „Skoczek” oraz lotnisko Bielsko-Biała, na którym działalność w zakresie szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych prowadzi spółka Sky Fun.

Zgodnie z oświadczeniem właściciela firmy „Skoczek”, w roku 2012 grupa klientów, której odległość od miejsca zamieszkania do lotniska w Nowym Targu wynosiła do 100 km, stanowiła łącznie 41% wszystkich klientów firmy „Skoczek”. Kolejne 42% - to klienci z miejscem zamieszkania od 100 do 200 km, pozostałe 17% to grupa klientów zamieszkała w odległości większej niż 200 km. W roku 2013⁵ klienci z przedziału do 100 km odległości stanowili 35% ogółu obsługiwanych klientów, 45% to klienci zamieszkali od 100 do 200 km, zaś 20% stanowili klienci z miejscem zamieszkania powyżej 200 km od lotniska w Nowym Targu. Według danych przedstawionych przez firmę „Skoczek”, zarówno w roku 2012 jak i w 2013, 80% klientów stanowili mieszkańcy województw małopolskiego i śląskiego. W ocenie właściciela firmy „Skoczek”, od początku jego działalności na lotnisku w Nowym Targu, tj. od maja 2012 r., wśród klientów tej firmy nie było osób przebywających w najbliższej okolicy czasowo, tj. turystów.

Spółka Sky Fun działała na lotnisku w Nowym Targu w okresie od kwietnia do października 2011 r. Dane statystyczne dotyczące obsługiwanych w tym czasie klientów spółka określiła na podstawie tzw. „Oświadczeń Tandemowych” wypełnianych przed każdym skokiem. We wskazanym okresie klienci spółki z miejscem zamieszkania do 100 km stanowili łącznie 25%, klienci z przedziału od 100 do 200 km – 20%, zaś klientów z miejscem zamieszkania powyżej 200 km było 55%. Właściciele spółki Sky Fun wskazali, iż z terenu województw małopolskiego i śląskiego pochodziło 45% ich klientów. Ponadto podali, iż wśród wszystkich obsługiwanych klientów, 60% stanowiły osoby przebywające w rejonie Podhala w celach turystycznych. Udzielając odpowiedzi w ramach badania ankietowego właściciele spółki Sky Fun podkreślili, iż w okresie ich działalności na lotnisku w Nowym Targu, znaczną część ich klientów, bo 60%, stanowili turyści z Podhala, dzięki czemu mogli świadczyć usługi 7 dni w tygodniu. Obecnie, działając na lotnisku w Bielsku-Białej, spółka Sky Fun szacuje, iż turyści stanowią 10% jej klientów. Podstawową grupę (75%) korzystającą z usług spółki Sky Fun w Bielsku-Białej stanowią mieszkańcy województwa śląskiego (głównie okolice Bielska-Białej i Katowic), kolejne 15 % to mieszkańcy małopolski, stąd działalność spółki została ograniczona do weekendów. Na marginesie właściciele spółki Sky Fun wskazali, iż – według ich wiedzy – aktualnie na lotnisku w Nowym Targu prowadzona jest również działalność weekendowa. Z danych przedłożonych przez ww. przedsiębiorców wynika, iż w odniesieniu do liczby klientów obsługiwanych na lotnisku w Nowym Targu przez spółkę Sky Fun w roku 2011, firma „Skoczek” miała, w analogicznym okresie 2012 r., 48% klientów, w roku 2013 wielkość ta spadła do 21%.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny.

Art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów

⁵ dane z okresu o stycznia do września 2013 r.

przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy. Takie stanowisko konsekwentnie prezentuje Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 92/00) Sąd stwierdził, że „*Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy*”. Podobnie na temat interesu publicznego SOKiK wypowiedział się w wielu innych wyrokach, np. z dnia 30 maja 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 80/00), z dnia 04 lipca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 108/00), z dnia 06 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 78/00). Należy dodać także, iż Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (sygn. akt III SK 2/04) stwierdził, że naruszenie indywidualnego interesu (w powołanym wyroku – konsumenta), nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia publicznego zbiorowego interesu.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż pomimo, że przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte na skutek zawiadomienia przedsiębiorcy, to – przeciwnie do stanowiska Aeroklubu – należy uznać, iż działania Prezesa UOKiK nie są ukierunkowane na ochronę indywidualnych interesów tego przedsiębiorcy lecz na ochronę konkurencji, rozumianej jako zapewnienie równego dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorców dostępu do rynku.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy działania Aeroklubu Nowy Targ jako pełniącego funkcje zarządcy lotniska w Nowym Targu, wywierają skutki na uczestników lokalnego rynku świadczenia usług szkoleń spadochronowych i skoków spadochronowych wykonywanych na tym lotnisku, tj. na wszystkich już działających jak i potencjalnych przedsiębiorców zajmujących się tą działalnością. Ostatecznie skutki działań Aeroklubu Nowy Targ mogą odczuć również klienci tych przedsiębiorców. W takich okolicznościach interwencja Prezesa UOKiK, podjęta w formie wszczęcia postępowania antymonopolowego na gruncie *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* stała się konieczna i zgodna z szeroko pojętym interesem publicznoprawnym, o którym mowa w art. 1 tej ustawy.

Strona postępowania antymonopolowego.

Postępowanie antymonopolowe toczy się z udziałem osób mających przymiot strony. Zgodnie z art. 88 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk ograniczających konkurencję.

Zakazy przewidziane w tej ustawie odnoszą się wyłącznie do działań podejmowanych przez przedsiębiorców lub ich związki.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 lit. a) ww. ustawy, pod pojęciem „przedsiębiorca” rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej* (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 672, z późn. zm.). Zgodnie zaś z art. 4 ust. 1 ww. *ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest

osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Jak wyżej wskazano, Aeroklub Nowy Targ jest Terenową Jednostką Organizacyjną Aeroklubu Polskiego. Zgodnie z art. 17 ust. 1a 34 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. *Prawo o stowarzyszeniach* (t.j. Dz.U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 z późn. zm.) terenowa jednostka organizacyjna stowarzyszenia może uzyskać osobowość prawną, jeżeli statut stowarzyszenia to przewiduje. W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy zapis przewidujący posiadanie osobowości prawnej przez terenowe jednostki został zamieszczony w § 27 pkt 1 Statutu Aeroklubu Polskiego (karty nr 75-97). Na tej podstawie został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym w Rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. Aeroklub jest stowarzyszeniem. Fakt, że stowarzyszenie jest zrzeszeniem o celach niezarobkowych nie wyklucza możliwości prowadzenia przez stowarzyszenie działalności gospodarczej. Sytuację taką przewiduje art. 34 ww. ustawy *Prawo o stowarzyszeniach*, zgodnie z którym stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. W ramach działalności statutowej Aeroklub Nowy Targ prowadzi m.in. szkolenia szybowcowe, samolotowe i balonowe oraz uzyskuje przychód z tytułu udostępniania infrastruktury lotniska. Fakt prowadzenia przez Aeroklub Nowy Targ działalności gospodarczej potwierdza również jego wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym Rejestrze Przedsiębiorców pod Nr 0000041770 (karty nr 98-103).

Aeroklub Nowy Targ jako osoba prawna, wykonująca we własnym imieniu działalność zarobkową w sposób zorganizowany i ciągły, jest zatem przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą być poddane ocenie w toku postępowania przed Prezesem UOKiK.

Rynek właściwy

Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera bezwzględny zakaz nadużywania przez przedsiębiorców pozycji dominującej na rynku właściwym. Aby zatem, działania przedsiębiorcy można było zakwalifikować jako jedną z wymienionych w art. 9 ust. 2 tej ustawy praktyk ograniczających konkurencję, należy uprzednio określić rynek właściwy i dowieść, iż przedsiębiorca faktycznie posiada pozycję dominującą na tym rynku.

Stroną postępowania antymonopolowego jest Aeroklub Nowy Targ, który prowadzi działalność m.in. w zakresie udostępniania infrastruktury lotniska w Nowym Targu, w celu umożliwienia przedsiębiorcom świadczenia na rzecz nabywców usług szkoleń i skoków spadochronowych.

Oba ww. rodzaje działalności stanowią, w ocenie Prezesa UOKiK, przedmiot dwóch, odrębnych wprawdzie, jednak bezpośrednio powiązanych ze sobą rynków właściwych.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez „rynek właściwy” rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Zgodnie z powyższą definicją rynek właściwy został ograniczony do pewnych towarów i terytorium, które w danej sprawie mają znaczenie z punktu widzenia konkurencji i uczestników rynku⁶.

Pod pojęciem towaru – zgodnie z art. 4 pkt 7 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* – rozumie się rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane.

Z powołanych wyżej definicji wynika, iż na rynek właściwy składa się co najmniej rynek produktowy, wskazujący na towar lub usługę „uznawane przez ich nabywców za substytuty” oraz rynek geograficzny, identyfikujący obszar, na którym w odniesieniu do danego towaru lub usługi „panują zbliżone warunki konkurencji”.

W rozpatrywanej sprawie badaniu podlegają działania Aeroklubu Nowy Targ jako podmiotu dysponującego lotniskiem. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, iż właściciele lotnisk, obok głównej działalności (obsługa startów i lądowań samolotów), mogą świadczyć odpłatne usługi dostępu do lotniska do celów świadczenia usług z wykorzystaniem elementów infrastruktury lotniska np. świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych. W takim przypadku istotne jest, co dane lotnisko ma do zaoferowania potencjalnym kontrahentom. Na infrastrukturę lotniska składa się przede wszystkim pas startowy. Ponadto, lotniska mogą być wyposażone w pomieszczenia do układania i przechowywania spadochronów, hangary dla samolotów, czy wreszcie pomieszczenia sanitarne oraz punkty gastronomiczne. Lotnisko w Nowym Targu, poza pasem startowym, dysponuje pomieszczeniami spadochroniarni, hangarem oraz punktem gastronomicznym. Wskazane składniki infrastruktury lotniska w Nowym Targu mogą być i są udostępniane odpłatnie podmiotom zewnętrznym, które przy wykorzystaniu tych składników prowadzić mogą odrębną działalność gospodarczą.

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes UOKiK uznał, iż w przedmiotowej sprawie rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek udostępniania lotniska.

Zgodnie z doktryną⁷, w procesie ustalania rynku właściwego, po wstępnym ustaleniu, iż obszar faktycznego działania badanego przedsiębiorcy wskazuje na lokalny rozmiar rynku, w większości przypadków wystarczające jest wskazanie, iż konkurenci bądź przedsiębiorcy aktywni w tej samej dziedzinie na innych rynkach również ograniczają swą działalność do podobnie wąsko zakreślonego obszaru. W analizowanej sprawie właściciele bądź administratorzy lotnisk prowadzą działalność na swoich lotniskach. Również obszar działania przedsiębiorców świadczących usługi skoków i szkoleń spadochronowych ogranicza się z reguły do danego lotniska.

O granicach terytorialnych rynku właściwego decyduje w omawianym przypadku kilka czynników istotnych z punktu widzenia przedsiębiorców świadczących usługi skoków i szkoleń spadochronowych oraz z punktu widzenia klientów tych przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy ci są uczestnikami rynku właściwego po stronie popytowej, a jednocześnie, uczestnikami rynku powiązanego z rynkiem właściwym, po stronie podażowej. W okolicznościach faktycznych rozpatrywanej sprawy na rynku świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych z lotniska w Nowym Targu (t.j. na rynku powiązanym), występuje dwóch przedsiębiorców: spółka Sky Fun oraz firma „Skoczek” (obaj

⁶ E. Modzelewska – Wąchal, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, wyd. Twigger, Warszawa 2002, s. 49

⁷ *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Praca zbiorowa pod. red. A. Stawickiego, E. Stawickiego, wyd. LEX Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011, str.157.

z siedzibą w Nowym Targu), przy czym na lotnisku tym spółka Sky Fun działała pierwotnie, obecnie zaś działa firma „Skoczek”.

Dla przedsiębiorców korzystających z lotniska, wbrew stwierdzeniom Aeroklubu, istotne jest jego wyposażenie, umożliwiające (obok startów i lądowań) np. układanie i przechowywanie sprzętu spadochronowego, hangarowanie samolotów oraz oferujące udogodnienia dla klientów.

Do prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług szkoleń i skoków spadochronowych niezbędne jest spełnienie kilku warunków, jak: umiejętności kadry potwierdzone stosownymi certyfikatami, możliwości inwestycyjne związane z pozyskaniem sprzętu spadochronowego wraz ze sprzętem uzupełniającym (np. kombinezony), pozyskaniem samolotu/samolotów (zakup, dzierżawa) oraz dostęp do infrastruktury lotniska (możliwość korzystania z pasa startowego, hangaru, pomieszczenia do składania i przechowywania sprzętu spadochronowego oraz udogodnienia dla klientów (np. toalety, punkty gastronomiczne). A zatem, dostęp do lotniska stanowi jeden z kluczowych elementów warunkujących prowadzenie ww. działalności. W praktyce, dostęp ten możliwy jest na dwa sposoby. Jednym z nich jest posiadanie własnego lotniska, jednakże koszt nabycia istniejącego bądź budowa nowego, stanowi, co wyżej wykazano, istotną barierę. Drugą możliwością jest odpłatna dzierżawa.

Z punktu widzenia przedsiębiorców istotne znaczenie ma również usytuowanie lotniska względem siedziby przedsiębiorców. W ocenie Aeroklubu usługodawcy gotowi są na świadczenie usług w kilku miejscach regionu, co potwierdza działanie Zawiadamiających, którzy są zarejestrowani w Nowym Targu, a świadczą swe usługi w Bielsku-Białej i w Zakopanem. W ocenie Prezesa UOKiK logicznym jest, iż przedsiębiorcy, w tym świadczący usługi szkoleń i skoków spadochronowych wykonywanych z samolotów, dążą do możliwości wykonywania działalności najbliżej własnej siedziby. Powoduje to eliminację nadmiernych kosztów związanych z transportem i uciążliwością i czasochłonnością ewentualnych dojazdów do miejsca świadczenia usług. Potwierdza to oświadczenie Zawiadamiających, którzy podkreślili, iż prowadzą działalność w Bielsku-Białej z konieczności, w związku z brakiem możliwości korzystania z lotniska w miejscu swej siedziby, tj. w Nowym Targu, a z uwagi na odległość pomiędzy ich siedzibą a Bielskiem-Białą ich działalność została ograniczona do weekendów. Potwierdzeniem powyższego jest również informacja właściciela firmy „NORMAL” z siedzibą w Bielsku-Białej, który jako powód odstąpienia od negocjacji w sprawie warunków udostępnienia lotniska podał brak możliwości wypracowania zysku m.in. z powodu konieczności dojazdu lub utrzymania obsługi samolotu poza siedzibą firmy.

Dla definicji rynku właściwego w niniejszej sprawie zasadnicze znaczenie ma substytucyjność poszczególnych lotnisk z punktu widzenia klientów przedsiębiorców świadczących usługi skoków i szkoleń spadochronowych. Jeśli bowiem dla osób wykonujących skoki poszczególne lotniska stanowiłyby bliskie substytuty (czy to z uwagi na bliskość geograficzną, czy też inne czynniki wpływające na atrakcyjność danego lotniska jako miejsca wykonania skoku) próba ograniczenia konkurencji i podniesienia cen na jednym z nich spowodowałaby odpływ klientów na lotnisko konkurencyjne. W tym kontekście zasadne jest rozpatrzenie argumentów Aeroklubu podnoszącego, iż usługi szkoleń i skoków spadochronowych są stosunkowo drogie i adresowane do określonej grupy klientów, którzy są świadomi konieczności udania się w miejsca, gdzie te usługi są świadczone. Aeroklub wskazał, iż przy obecnym stanie techniki i infrastruktury drogowej odległość 95 km (lotnisko Żar), 90 km (lotnisko Łososina Dolna) czy 111 km (lotnisko Bielsko-Biała) nie stanowi odległości znacznej.

W ocenie Prezesa UOKiK przede wszystkim należy zwrócić uwagę na wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w toku przedmiotowego postępowania, które objęło najbliższe, porównywalne do zlokalizowanego w Nowym Targu, lotniska oraz przedsiębiorców prowadzących na tych lotniskach regularną działalność w zakresie szkoleń iskoków spadochronowych. Z zebranych w powyższym trybie danych wynika, iż najbliższe do Nowego Targu lotnisko w Łososinie Dolnej kojarzone jest jako ośrodek szkolenia szybowcowego i samolotowego, nie było i nie jest przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców zewnętrznych jako miejsce świadczenia usług szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych. Z kolei lotnisko zlokalizowane u stóp Góry Żar, w praktyce nie jest przystosowane do świadczenia usług szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych. W regionie Podhala oraz w regionach sąsiednich funkcjonują aktualnie dwa lotniska, na których prowadzona jest regularna, komercyjna działalność, polegająca na świadczeniu usług szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych, tj, lotnisko w Nowym Targu, na którym działa firma „Skoczek” oraz lotnisko Bielsko-Biała, na którym działalność w zakresie szkoleń spadochronowych i skoków tandemowych prowadzi spółka Sky Fun.

W kontekście substytucyjności między lotniskami w Bielsku-Białej i Nowym Targu zwrócić należy uwagę na dane dotyczące miejsca zamieszkania klientów spółki SkyFun oraz „Skoczka”. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez tę pierwszą, z lotniska w Bielsku Białej korzystają przede wszystkim osoby zamieszkałe na terenie województwa śląskiego: w roku 2012 i 2013 było to, odpowiednio, 65 i 75% ogółu klientów SkyFun. Jedynie 15% korzystających z tego lotniska pochodziło z województwa małopolskiego. Wskazuje to, iż zasięg oddziaływania lotnisk ma charakter lokalny i korzystają z nich przede wszystkim osoby zamieszkałe relatywnie niedaleko – konsumenci zainteresowani skokiem spadochronowym kierują się przede wszystkim na najbliższe (najlepiej skomunikowane) lotnisko.

Z odmienną sytuacją mamy do czynienia w przypadku lotniska w Nowym Targu. Zgodnie z informacjami Sky Fun, w 2011 r. mieszkańcy województwa małopolskiego stanowili zaledwie 35% klientów korzystających z usług tej spółki świadczonych w Nowym Targu, zaś zgodnie z jej szacunkami aż 60% klientów stanowili turyści – osoby przebywające w okolicznym regionie czasowo. W 2012 i 2013 r. wśród klientów korzystających z usług „Skoczka” mieszkańcy województwa małopolskiego również stanowili mniejszość (odpowiednio: 45 i 39% ogółu klientów), jakkolwiek, wedle deklaracji tego przedsiębiorcy, nie było wśród nich turystów. Powyższe należy wyjaśnić specyficznym charakterem lotniska w Nowym Targu, które jest jedynym zlokalizowanym w bezpośrednim sąsiedztwie Tatr, co bez wątpienia nadaje mu dodatkowy walor. Dla klientów korzystających z lotów widokowych lub skoków spadochronowych możliwość obejrzenia, a nawet sfilmowania panoramy Tatr „z lotu ptaka” może stanowić samodzielne kryterium wyboru, co w kontekście lotów „widokowych” i skoków spadochronowych może świadczyć o wyjątkowości tego lotniska (sam Aeroklub Nowy Targ na oficjalnej stronie internetowej www.aeroklub.nowy targ.pl określa go mianem „najpiękniejszego lotniska w Polsce”).

Odnosnie powyższego Aeroklub podał, iż panoramę Tatr można podziwiać korzystając z innych lotnisk oraz lądowisk. Argument ten jednak nie zasługuje na uwzględnienie, przede wszystkim z uwagi na fakt, iż podane przez Aeroklub lądowiska (Zakopane, Sucha Beskidzka, Myślenice) nie są przystosowane do obsługi samolotów, a jedynie takich statków powietrznych jak śmigłowce i balony. Choć bowiem możliwe jest wykonywanie skoków spadochronowych ze śmigłowców oraz balonów, jednak z kilku względów wskazane statki powietrzne nie stanowią substytutów samolotów. Po pierwsze dlatego, iż do wykonywania działalności tymi statkami powietrznymi wymagane jest uzyskanie odrębnych certyfikatów. Po wtóre należy stwierdzić, iż balony w przeciwieństwie

do samolotów, nie są sterowne, lecą z wiatrem, a zatem są nieprzewidywalne. Lokalizacja balonu po starcie uzależniona jest od siły i prędkości wiatru.

Z kolei odnośnie śmigłowców – przeważają względy ekonomiczne. Jak wskazał Zawiadamiający, wartość rynkowa używanego samolotu, umożliwiającego zrzut 5 skoczków jednorazowo (Cessna U206F) oscyluje w granicach 120 tys. Euro, natomiast na zakup używanego śmigłowca mogącego wykonać ww. zadania (np. Eurocopter EC 130 B4) należy przeznaczyć ok. 2 mln Euro. Nieporównywalne są również koszty eksploatacji tych statków powietrznych, gdzie godzina lotu samolotem kosztuje 1200 PLN, a godzina lotu śmigłowcem 6000 PLN. Powyższe stanowi główny powód, dla którego zarówno w Polsce jak i w Europie praktycznie nie używa się śmigłowców do prowadzenia komercyjnej działalności skoków i szkoleń spadochronowych.

Wskazane wyżej zachowania klientów SkyFun i „Skoczka” wskazują na dwie zasadnicze grupy osób korzystających z usług skoków spadochronowych: z jednej strony są to osoby pragnące wykonać taki skok w miejscu najbardziej dogodnym: zbliżonym geograficznie i dobrze skomunikowanym, z drugiej zaś klienci pragnący wykonać taki skok w określonym miejscu, wyróżniającym się szczególnymi walorami turystycznymi, jak np. malowniczość. Ani dla pierwszej, ani dla drugiej grupy osób korzystających z lotniska w Nowym Targu lotnisko w Bielsku-Białej nie będzie stanowiło znaczącej alternatywy: co do zasady osoby kierujące się wygodą będą dokonywały skoków na lotnisku znajdującym się w ich województwie – sieć drogowa w województwach śląskim i małopolskim preferuje dojazd z dużych skupisk ludności, odpowiednio, do lotniska w Bielsku-Białej oraz w Nowym Targu – z kolei dla osób, dla których ważnym czynnikiem jest wykonanie skoku w pobliżu Tatr, lotnisko w Bielsku-Białej nie będzie nawet odległą alternatywą.

Z powyższych względów Prezes UOKiK nie uznał za zasadne przyjęcia za Aeroklubem założenia, zgodnie z którym rynek właściwy w ujęciu geograficznym winien obejmować dostęp do usług lotniskowych w promieniu co najmniej 120 km od Nowego Targu. Dane odzwierciedlające rzeczywiste zachowania konsumentów zakupujących usługi skoków spadochronowych nie uzasadniają bowiem takiej konkluzji.

W podsumowaniu omawianych czynników podkreślić należy, iż granice terytorialne rynku właściwego są wypadkową wszystkich wyżej wskazanych czynników.

Prezes UOKiK nie uwzględnił również stanowiska Aeroklubu, zgodnie z którym w sytuacji braku możliwości korzystania z określonego lotniska, przedsiębiorca może utworzyć własne, ponieważ brak jest skomplikowanych wymagań stawianych przez ustawodawcę w organizacji i uzyskaniu rejestracji lotniska. Należy wskazać, iż spełnienie określonych wymogów formalnych przy tworzeniu lotniska (niezależnie od tego, czy są uproszczone, czy też skomplikowane) nie jest jedynym czynnikiem umożliwiającym utworzenie takiego obiektu. Przedsiębiorca zamierzający utworzyć lotnisko, z którego będą mogły korzystać samoloty wykorzystywane do skoków spadochronowych powinien dysponować nieruchomością o odpowiednim ukształtowaniu oraz powierzchni umożliwiającej utworzenie pasa startowego (Zawiadamiający wskazali, iż winno mieć długość minimum 700 metrów i szerokość 25 metrów) i miejsca do lądowania spadochronów. Winien również uwzględnić koszty utworzenia infrastruktury (np. budowa hangarów i budynku spadochroniarni). A zatem, poza wymogami formalnymi, przy tworzeniu lotniska istotne znaczenie ma czynnik ekonomiczny w postaci kosztów zakupu nieruchomości oraz tworzenia obiektów infrastruktury. Zawiadamiający oszacowali koszt utworzenia lotniska na terenie Podhala na ok. 5 mln PLN, wskazując dodatkowo na trudności z ewentualnym pozyskaniem terenu o określonym kształcie i powierzchni z uwagi na ukształtowanie miejscowego terenu (teren górzysty) oraz silne rozdrobnienie własności nieruchomości.

Powyższe wskazuje, wbrew stwierdzeniom Aeroklubu, iż istnieją rzeczywiste bariery utworzenia przez przedsiębiorcę lotniska.

Podobnie, na uwzględnienie nie zasługuje argument Aeroklubu, w myśl którego alternatywą lotniska w Nowym Targu może być praktycznie każda nieruchomość. Ustawodawca przewiduje możliwość legalnego wykorzystywania do operacji startów i lądowań każdej nieruchomości (art. 93 ust. 6 *Prawa lotniczego*), pod warunkiem posiadania zgody właściciela nieruchomości. Jednakże kolejnym warunkiem legalności takiego działania jest określona ustawowo częstotliwość wykonywanych operacji, tj. nie częściej niż 14 dni w ciągu 12 kolejnych miesięcy. Dla przedsiębiorcy prowadzącego bądź zamierzającego prowadzić działalność gospodarczą o charakterze ciągłym, 14 dni pracy w ciągu roku (niezależnie od intensywności wykorzystania tych dni) nie będzie stanowić alternatywy dla możliwości świadczenia usług bez ww. ograniczeń czasowych. Jednak przede wszystkim należy zwrócić uwagę, iż do startów i lądowań samolotów niezbędna jest specyficzna infrastruktura (np. pas startowy), którą trudno znaleźć na nieruchomościach, które nie są lotniskami. Opisane wyżej uwarunkowania wskazują, iż powołane przez Aeroklub lotniska w innych, niż Nowy Targ, miejscowościach, nie mogą stanowić dla przedsiębiorcy zamierzającego prowadzić usługi skoków spadochronowych substytutów dla lotniska w Nowym Targu, nie są również substytutami dla konsumentów zakupujących usługi skoków spadochronowych, a to z uwagi na specyficzne właściwości tego lotniska (w tym infrastruktura, walory widokowe) i preferencje konsumentów.

Zgodnie z orzecznictwem (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 maja 2000 r. sygn. akt XVII Ama 44/00) źródło zaopatrzenia (w rozpatrywanej sprawie - lotnisko), aby można uznać za alternatywne, musi spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych.

Jak wyżej wskazano, w przedmiotowej sprawie rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek usług świadczonych przez Aeroklub Nowy Targ, w postaci udostępniania lotniska. Dostęp do lotniska umożliwia przedsiębiorcom świadczenie na rzecz nabywców usług szkoleń spadochronowych i skoków. Po uwzględnieniu przedstawionych wyżej względów, należało uznać, iż ww. rynek właściwy jest ograniczony terytorialnie do lotniska w Nowym Targu.

Pozycja strony postępowania na rynku właściwym.

Art. 9 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* wprowadza bezwzględny zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym.

Przez pozycję dominującą – zgodnie z treścią art. 4 pkt 10 ww. ustawy – rozumie się taką pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

W rozpatrywanej sprawie Aeroklub Nowy Targ zarządza lotniskiem w Nowym Targu na podstawie umowy z Aeroklubem Polskim. Będąc jedynym zarządcą lotniska strona postępowania zajmuje niekwestionowaną pozycję dominującą na lokalnym rynku usług udostępniania tego lotniska przedsiębiorcom świadczącym usługi skoków i szkoleń spadochronowych.

Na tak wyznaczonym rynku Aeroklub Nowy Targ posiada możliwość działania niezależnie od zachowań jego kontrahentów, tj. przedsiębiorców którzy odpłatnie korzystają

z infrastruktury lotniska. Nie musi liczyć się z ich zachowaniami rynkowymi, gdyż ma nad nimi przewagę kontraktową.

Za słuszością tego stanowiska przemawia zarówno wcześniejsze jak i obecne orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (poprzednio Sądu Antymonopolowego). I tak, w wyroku z dnia 16 grudnia 1992 r. (sygn. akt XVII Amr 26/92) Sąd ten stwierdził, iż brak alternatywnych źródeł zaopatrzenia zachodzi nie tylko wówczas, gdy na rynku nie ma jakiegokolwiek oferty ale także, gdy z punktu widzenia interesów osoby poszkodowanej działaniami dyskryminującymi, oferty innych podmiotów są mniej korzystne.

Ocena zachowań strony postępowania pod kątem naruszenia art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 9 ust. 2 pkt 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* stanowi, iż zakazaniem nadużyciem pozycji dominującej na rynku właściwym jest działanie przedsiębiorcy polegające na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Omawiana praktyka ma przede wszystkim charakter antykonkurencyjny, a dobrem chronionym na podstawie ww. przepisu jest konkurencja jako taka.

Dla stwierdzenia stosowania tej praktyki, niezbędne jest spełnienie łącznie dwóch, wynikających z ww. *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* przesłanek, a mianowicie:

- zajmowanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na danym rynku właściwym,
- nadużywanie tej pozycji poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

W poprzedniej części uzasadnienia zostało wykazane, iż Aeroklub Nowy Targ posiada niekwestionowaną pozycję dominującą na lokalnym rynku usług udostępniania lotniska w Nowym Targu przedsiębiorcom świadczącym usługi skoków i szkoleń spadochronowych, a zatem pierwsza z ww. przesłanek została spełniona.

Przechodząc do oceny, czy w niniejszej sprawie została spełniona druga przesłanka należy na wstępie wskazać, iż Prezes UOKiK nie podziela stanowiska Aeroklubu, w myśl którego obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa korzystającym z lotniska jest jedynym ustawowo usankcjonowanym odniesieniem do działalności zarządcy lotniska użytku wyłącznego. Z powyższego Aeroklub wywodzi, iż nie jest zobowiązany do zawierania jakichkolwiek umów o udostępnianie zarządzanego przez siebie obiektu i ma prawo do podejmowania autonomicznych decyzji co do dopuszczenia lub odmowy dopuszczenia podmiotów do korzystania z lotniska. Aeroklub uznaje na tej podstawie, iż nie ma też obowiązku zachowania równości w traktowaniu podmiotów korzystających z lotniska. Wprawdzie Aeroklub nie jest, z mocy prawa, zobowiązany do zawierania jakichkolwiek umów (wbrew ocenie Aeroklubu - nie był to przedmiot zarzutu w prowadzonym postępowaniu antymonopolowym), jednakże nie można zgodzić się z tezą, zgodnie z którą działania Aeroklubu, szczególnie w sytuacji udostępniania lotniska przedsiębiorcom działającym na rynku konkurencyjnym, nie podlegają kontroli na gruncie przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Obowiązek przestrzegania przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* ciąży na wszystkich przedsiębiorcach działających na rynku (również na Aeroklubie Nowy Targ), a stosowanie tych przepisów ma zapewnić prawidłowe funkcjonowanie wszystkich rynków. Zadanie to jest w szczególności ważne w przypadku rynku, na którym uczestnikiem jest tylko jeden przedsiębiorca, którego silna pozycja rynkowa pozwala na dowolne oddziaływanie na strukturę rynku powiązanego i warunki jego funkcjonowania. W takim

przypadku ograniczenie dostępu do rynku właściwego, powodujące utrudnienie rozwoju konkurencji, może wywoływać negatywne skutki zarówno na rynku, na którym przedsiębiorca ten posiada pozycję dominującą jak i na rynkach z nim powiązanych, na które może on wpływać ze względu na silną pozycję, jaką posiada na rynku zdominowanym. Dzieje się tak, gdy sfera aktywności przedsiębiorców chcących działać na rynku w warunkach konkurencji powiązana jest bezpośrednio lub pośrednio z rynkami, na których dominującą pozycję posiada inny przedsiębiorca. Wtedy też przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą na jednym rynku może dyktować warunki na innym, powiązany z nim rynku, tak jak w przypadku rynku usług udostępniania lotniska przedsiębiorcom świadczącym usługi skoków i szkoleń spadochronowych oraz rynku świadczenia przez przedsiębiorców usług skoków i szkoleń spadochronowych na rzecz klientów. Stąd też w przypadku, gdy przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą na rynku, w sposób nieuzasadniony, ogranicza lub też utrudnia dostęp do tego rynku lub też rynku z nim powiązanego, musi się liczyć z tym, iż takie działanie będzie uznane przez Prezesa UOKiK za praktykę ograniczającą konkurencją na podstawie art. 9 ust. 2 pkt 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*. Na mocy tego przepisu zakazane jest zarówno ograniczanie dostępu do rynku jak też, stwarzanie innym przedsiębiorcom warunków funkcjonowania na nim na warunkach mniej korzystnych, niż w warunkach niezakłóconej konkurencji.

Do prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług szkoleń i skoków spadochronowych niezbędne jest spełnienie kilku warunków, jak: umiejętności kadry potwierdzone stosownymi certyfikatami, możliwości inwestycyjne związane z pozyskaniem sprzętu spadochronowego wraz ze sprzętem uzupełniającym (np. kombinezony), pozyskaniem samolotu/samolotów (zakup, dzierżawa) oraz dostęp do infrastruktury lotniska (możliwość korzystania z pasa startowego, hangaru, pomieszczenia do składania i przechowywania sprzętu spadochronowego oraz udogodnienia dla klientów (np. toalety, punkty gastronomiczne). A zatem, dostęp do lotniska stanowi jeden z kluczowych elementów warunkujących prowadzenie ww. działalności. W praktyce, dostęp ten możliwy jest na dwa sposoby. Jednym z nich jest posiadanie własnego lotniska, jednakże koszt nabycia istniejącego bądź budowa nowego, stanowi, co wyżej wykazano, istotną barierę. Drugą możliwością jest odpłatna dzierżawa.

W okolicznościach faktycznych sprawy występują dwa rynki:

- rynek udostępniania lotniska w Nowym Targu, stanowiący rynek właściwy w sprawie;
- rynek świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych w Nowym Targu, stanowiący rynek powiązany z rynkiem właściwym.

Uczestnikami rynku właściwego po stronie podażowej jest Aeroklub Nowy Targ, po stronie popytowej zaś, przedsiębiorcy dzierżawiący określoną infrastrukturę tego lotniska, do których zaliczyć należy byłego dzierżawcę tj, spółkę Sky Fun oraz obecnego dzierżawcę, firmę „Skoczek”.

Równocześnie, wskazani wyżej przedsiębiorcy reprezentują stronę podażową rynku powiązanego. Do grupy tej nie można zakwalifikować firmy „NORMAL”, ponieważ przedmiotem jej działalności jest wynajem samolotów. Firma ta nie świadczyła i nie świadczy usług szkoleń i skoków spadochronowych. Od strony popytowej rynku powiązanego występują usługobiorcy, amatorzy skoków i szkoleń spadochronowych.

W rozpatrywanej sprawie Aeroklub Nowy Targ, jako jedyny zarządca lokalnego lotniska prowadzi działalność w zakresie udostępniania przedsiębiorcom infrastruktury tego lotniska. Wszyscy faktyczni i potencjalni uczestnicy rynku szkoleń i skoków spadochronowych odbywających się z lotniska w Nowym Targu są uzależnieni od działań

Aeroklubu i to on decyduje o kształcie tego rynku. Aeroklub bowiem, zawierając bądź odmawiając zawarcia z przedsiębiorcami umowy umożliwiającej im korzystanie z infrastruktury lotniska ma bezpośredni wpływ na opłacalność świadczenia tego rodzaju usług, a także na liczbę uczestników rynku. W wyniku działań Aeroklubu Nowy Targ, poprzez brak reakcji na podejmowane przez spółkę Sky Fun próby podjęcia współpracy z Aeroklubem Nowy Targ w okresie od 28 czerwca 2011 r. do końca kwietnia 2012 r., a także poprzez odmowę dostępu do infrastruktury lotniska spółce Sky Fun, jako kolejnemu dzierżawcy, w oparciu o klauzulę wyłączności - jeden przedsiębiorca (spółka Sky Fun) został wyeliminowany z rynku świadczenia usług szkoleń i skoków spadochronowych na tym lotnisku, zaś inny przedsiębiorca (firma „Skoczek”) działa na tym rynku jako jedyny jego uczestnik.

Efektom zawarcia z jednym przedsiębiorcą (firmą „Skoczek”) umowy zawierającej klauzulę wyłączności było takie ukształtowanie rynku świadczenia usług szkoleń i skoków spadochronowych z lotniska w Nowym Targu, iż na rynku tym działa wyłącznie firma „Skoczek”. Nie ma istotnego znaczenia, iż w toku trwania kwestionowanej umowy inny przedsiębiorca (firma „NORMAL”) podjął z Aeroklubem negocjacje dotyczące warunków udostępnienia lotniska w Nowym Targu dla świadczenia usług wykonywania skoków spadochronowych, po pierwsze dlatego, iż nie doszło do zawarcia umowy, a po wtóre - istniały znikome szanse, by przedsiębiorca ten podjął działalność przed wygaśnięciem ww. umowy. Negocjacje prowadzone były w lipcu i sierpniu 2012 r., a zatem w środku i pod koniec trwania sezonu letniego. Przedsiębiorca nie posiadał stosownego certyfikatu uprawniającego do świadczenia usług spadochronowych (skoków tandemowych) – certyfikatu AWC, certyfikatu ośrodka szkolenia lotniczego FTO, uprawniającego do prowadzenia szkoleń spadochronowych oraz wykonywania lotów widokowych (certyfikat AOC). Gdyby nawet udało się uzyskać wymagane certyfikaty w stosunkowo krótkim okresie czasu, umożliwiłyby one przedsiębiorcy działalność w porze roku, w której aura nie sprzyja lotom i skokom spadochronowym. Okoliczności te mogą wskazywać na pozorność prowadzonych przez Firmę „NORMAL” i Aeroklub Nowy Targ negocjacji, ze względu na czas ich podjęcia, w powiązaniu z sezonowym charakterem działalności polegającej na świadczeniu usług i szkoleń spadochronowych. Na pozorność omawianych negocjacji wskazuje również brak jakichkolwiek dokumentów uprawniających i tym samym, stanowiących podstawę do świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych. W rozpatrywanej sprawie nie ma znaczenia również fakt zawarcia w dniu 1 maja 2013 r. porozumienia przez Aeroklub Nowy Targ z firmą „SkyDive-Club 3miasto” dotyczące warunków udostępnienia lotniska przede wszystkim dlatego, iż ww. porozumienie zawarto po wygaśnięciu zakwestionowanej przez Prezesa UOKiK umowy z klauzulą wyłączności. Ponadto, porozumienie zostało zawarte na okres od 24 maja 2013 r. do 2 czerwca 2013 r., a zatem dotyczyło jednostkowej, krótkotrwałej akcji na lokalnym lotnisku, a nie regularnej na nim działalności.

Na marginesie należy wskazać, iż w zakresie świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych, możliwe jest w praktyce działanie na jednym lotnisku więcej niż jednego przedsiębiorcy. Dowodzi tego lotnisko w Bielsku-Białej, na którym wyżej wskazaną działalność prowadzi zarówno właściciel lotniska t.j. Aeroklub Bielsko-Bialski, a także firma Sky Fun.

Kwestionowane działania Aeroklubu Nowy Targ polegają na wprowadzeniu w życie klauzuli wyłączności zamieszczonej w umowie z firmą „Skoczek” i niedopuszczenie, a właściwie wyeliminowanie z rynku świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych firmy Sky Fun.

W wyroku z dnia 13 maja 2008 r. (sygn. akt III SK 30/07) Sąd Najwyższy zajął stanowisko w przedmiocie wykładni art. 9 ust. 2 pkt 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, tj. przepisu odnoszącego się wprost do nadużyć pozycji dominującej o charakterze praktyk wykluczających. Sąd uznał, iż „*ograniczenie dostępu do rynku polega zarówno na faktycznym uniemożliwieniu rozpoczęcia lub dalszego prowadzenia działalności na danym rynku, jak i na uczynieniu tej działalności nie opłacalną lub mniej opłacalną niż w warunkach panujących na rynku konkurencyjnym (...)*”.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, iż w niniejszej sprawie znaczenie ma nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków na rynku. Zarówno w judykaturze jak i doktrynie prawa konkurencji utrwalony jest pogląd, iż zjawiska wykluczenia z rynku nie należy ograniczać do eliminacji przedsiębiorców z rynku (czyli zaprzestania przez nich działalności na danym rynku). Wykluczenie oznacza również uniemożliwienie (utrudnienie) wejścia na określony rynek nowym konkurentom⁸. W wyroku z dnia 24 lipca 2003 r. (sygn. akt. I CKN 496/01) Sąd Najwyższy podniósł, iż ochrona konkurencji polega na przeciwdziałaniu monopolizacji rynku, rozumianej jako narzucanie przez podmiot dominujący warunków umownych niekorzystnych dla jego kontrahentów. Ochrona ta nie ogranicza się przy tym do sytuacji, kiedy doszło do pokrzywdzenia kontrahenta przez monopolistę, lecz obejmuje także istnienie samego stanu realnego zagrożenia dla zasad swobodnej konkurencji. Stan takiego potencjalnego zagrożenia jest bowiem oceniany z punktu widzenia interesu publicznego jako niewłaściwy, a tym samym niedopuszczalny⁹.

Zaniechanie stosowania praktyki

W przedmiotowym postępowaniu antymonopolowym Prezes UOKiK postawił Aeroklubowi zarzut zawarcia z jednym przedsiębiorcą umowy o korzystanie z lotniska w Nowym Targu w celu świadczenia usług skoków i szkoleń spadochronowych, zawierającej klauzulę wyłączności na świadczenie tych usług. Umowa ta obowiązywała do 31 grudnia 2012 r.

Kolejna, zawarta w dniu 01 kwietnia 2013 r., umowa w powyższym zakresie nie zawiera już klauzuli wyłączności.

Należy uznać, iż okres stosowania zarzucanej Aeroklubowi praktyki ograniczony jest okresem obowiązywania pierwotnej umowy, która wygasła z końcem roku 2012 r.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego m.in. w art. 9 ww. ustawy.

Nakładanie kar w trybie art. 106 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* odbywa się w trybie uznania administracyjnego (charakter fakultatywny kary pieniężnej), co

⁸ K. Kohutek, *Praktyki wykluczające przedsiębiorstw dominujących. Prawidłowość i stosowalność reguł prawa konkurencji*, wyd. LEX Wolters Kluwer Business, Warszawa 2012, str. 393,394

⁹ tak też wyrok SOKiK z dnia 23.06.2005 r., sygn. akt Ama 44/04.

oznacza, że zarówno o fakcie nałożenia, jak i o jej wysokości decyduje w konkretnej sprawie Prezes UOKiK. Kara pieniężna jest sankcją nakładaną na przedsiębiorcę, w okolicznościach niniejszej sprawy – za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję, opisanej w art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego, takich jak Aeroklub Nowy Targ. Pomimo istnienia stosownych regulacji prawnych Aeroklub Nowy Targ stosował bezprawne działania naruszające przepisy obowiązującego prawa.

„Skuteczna polityka karania wymaga jednak, by w przypadku stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję zasadą było nakładanie kary pieniężnej (wyrok SOKiK z dnia 8 listopada 2004 r., sygn. akt XVII Ama 81/03). Skoro zatem w niniejszej sprawie stwierdzono, iż Aeroklub Nowy Targ naruszył zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a zatem istnieją zarówno materialnoprawne jak i formalnoprawne podstawy nałożenia na Aeroklub Nowy Targ kary pieniężnej, przeanalizowania wymaga zasadność jej nałożenia w kontekście wszystkich okoliczności sprawy.

Dopuszczenie się naruszenia przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* może nastąpić zarówno umyślnie, jak też nieumyślnie. Kara pieniężna może zatem zostać nałożona także w przypadku, gdy przedsiębiorca „choćby nieumyślnie” dopuścił się określonego czynu (art. 106 ust. 1 ustawy). Oznacza to, że kara może być nałożona, także w przypadku, gdy po stronie przedsiębiorcy nie będzie występować świadomość bezprawności zachowania. W przedmiotowej sprawie Aeroklub Nowy Targ już na etapie ogłaszania konkursu na dzierżawę zaoferował kontrahentowi możliwości wyłącznego działania na lotnisku. W konsekwencji powyższego Aeroklub Nowy Targ zawarł z wyłonionym w konkursie kontrahentem umowę z klauzulą wyłączności. Okoliczności te dowodzą, iż zamiarem Aeroklubu Nowy Targ było ograniczenie rzeczywistej i potencjalnej liczby podmiotów świadczących na lokalnym lotnisku usługi skoków i szkoleń spadochronowych, wyłącznie do jednego przedsiębiorcy. Jednakże, należy uwzględnić, iż nie ma dowodów na stwierdzenie, że Aeroklub Nowy Targ miał świadomość bezprawności powyższych działań.

Jako podstawę obliczenia kary, stosownie do art. 106 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, przyjęto przychody osiągnięte przez Aeroklub Nowy Targ w roku 2012, a zatem w roku poprzedzającym wydanie decyzji, w wysokości 369 524,09 PLN. Maksymalna kara nałożona na tego przedsiębiorcę mogłaby wynieść, stosownie do ww. przepisu, 10% kwoty przychodu tj. 36 952 PLN.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar pieniężnych. Norma prawna wynikająca z art. 111 ustawy stanowi jedynie, iż ustalając wysokość kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, Prezes UOKiK winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy, a zatem wszelkie okoliczności obciążające i łagodzące. Jest rzeczą oczywistą, iż na wysokość kary musi mieć wpływ stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznego stosowanymi praktykami ograniczającymi konkurencję. Ponadto, w judykaturze wskazuje się, że w przypadku kar pieniężnych za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję należy brać pod uwagę: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98). Nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna powinna zatem spełniać funkcję represyjną (stanowiąc dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy), a także prewencyjną,

dyscyplinującą. W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą¹⁰.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* praktykę, polegającą na nadużywaniu przez Aeroklub Nowy Targ pozycji dominującej na lokalnym rynku udostępniania lotniska w Nowym Targu, polegającego na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na lokalnym rynku świadczenia usług szkoleń spadochronowych i skoków spadochronowych na lotnisku w Nowym Targu, poprzez zawarcie z jednym przedsiębiorcą umowy o korzystanie z ww. lotniska w celu świadczenia ww. usług, zawierającej klauzulę wyłączności na świadczenie tych usług. Jednocześnie Prezes UOKiK stwierdził zaniechanie stosowania tej praktyki z dniem 1 stycznia 2013 r.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes UOKiK w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonego w niniejszej decyzji naruszenia. Wskazać przy tym należy, iż w kwestii natury naruszenia organ antymonopolowy wyróżnia naruszenia:

- bardzo poważne (do których zaliczyć należy przede wszystkim szczególnie szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji z rynku);
- poważne (do których zalicza się porozumienia horyzontalne niezaliczane do najpoważniejszych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowanego produktu, przypadki nadużywania pozycji dominującej, mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konkurentów);
- naruszenia mniej poważne od wyżej wymienionych (naruszenia pozostałe, do których należą m.in. porozumienia wertykalne niedotyczące ceny lub możliwości odsprzedaży towaru, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze).

Prezes UOKiK uwzględnił również specyfikę rynku na jakim doszło do ograniczenia konkurencji oraz fakt, iż kwestionowana praktyka została wprowadzona w życie. Pod uwagę wzięto też niewielki (7,3%) udział przychodu uzyskanego przez Aeroklub z tytułu udostępniania lotniska w stosunku do całkowitego przychodu Aeroklubu. Jako okoliczność obciążającą uznano okoliczność świadomego dążenia Aeroklubu do sytuacji, w której usługi szkoleń i skoków spadochronowych na lotnisku w Nowy Targu świadczyć będzie tylko jeden przedsiębiorca. Z kolei, za okoliczność łagodzącą należało uznać zaniechanie stosowania przez Aeroklub Nowy Targ zarzucanej praktyki przed wszczęciem postępowania antymonopolowego.

Uwzględnienie wszystkich powyższych okoliczności powoduje, iż odpowiadająca naruszeniu kara nie spełniałaby swojej represyjnej roli, w związku z czym Prezes UOKiK postanowił odstąpić od jej nałożenia.

Kary pieniężne nakładane na przedsiębiorców na podstawie Działu VII *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów* służą zapewnieniu skuteczności norm prawa ochrony konkurencji i konsumentów. Jak wyżej wskazano, kary pełnią funkcję prewencyjną, represyjną i wychowawczą. Jednocześnie, wszystkie kary pieniężne przewidziane w Dziale VII ww. ustawy, a zatem również kara pieniężna wymierzana z tytułu stwierdzenia określonego naruszenia materialno - prawnego, mają charakter fakultatywny, co oznacza, że Prezes UOKiK korzysta z uznania administracyjnego i nie musi nakładać kary

¹⁰ tak: wyrok SN z dnia 24 kwietnia 1996 r., sygn. akt I CRN 49/96, wyrok SOKiK z dnia 4 sierpnia 2004 r., sygn. akt XVII Ama 97/02, wyrok z dnia 27 kwietnia 2006 r., sygn. akt XVII Ama 3/05.

w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 r., sygn. akt I CKN 184/99).

Zważywszy na charakter niniejszego rozstrzygnięcia oraz biorąc pod uwagę, iż osiągnięcie celu postępowania, tj. zapewnienie skuteczności stosowania normy art. 9 ust. 1 ustawy, zawierającej zakaz stosowania praktyk ograniczających konkurencję, w ocenie Prezesa UOKiK możliwe jest w tym wypadku do osiągnięcia bez sięgania do środków w postaci nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej.

Wskazane wyżej okoliczności sprawy przemawiają za **odstąpieniem od nałożenia na Aeroklub Nowy Targ kary pieniężnej.**

Koszty postępowania.

Zgodnie z art. 80 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes UOKiK w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*. Zgodnie z treścią art. 263 § 1 k.p.a. kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa UOKiK w tej sprawie. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Aeroklub kosztami postępowania w wysokości 68,40 PLN (słownie: sześćdziesiąt osiem złotych czterdzieści groszy).

Na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes UOKiK wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na uiszczenie kosztów niniejszego postępowania w wysokości 68,40 PLN.

Koszty niniejszego postępowania należy uiszczyć na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Wobec powyższego orzeczono jak w pkt II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od **niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie** do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **w terminie dwutygodniowym** od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Krakowie, 31 – 011 Kraków, Pl. Szczepański 5.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach, zawartego w pkt II sentencji niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 479³² *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)* oraz art. 264 § 2 k.p.a., **stronie przysługuje zażalenie** do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Krakowie, 31-111 Kraków, Pl. Szczepański 5,
w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Maciej Frągsztajn
Dyrektor Delegatury UOKiK w Katowicach